

Roland Bekendam (1958 – 2022)

Een vriendelijke, kritische en perfectionistische doorzetter

Roland Bekendam uit Maastricht was een van de meest veelzijdige en kundige alpinisten van ons land. Zijn klimlijst is oneindig lang, zeer gevarieerd en zijn prestaties zijn opmerkelijk. Zijn doorzettingsvermogen is alom bekend, evenals zijn perfectionisme. Een vriendelijke man met een uitgebreid netwerk aan klimvrienden, jong en oud, in alle klimdisciplines. Roland verongelukte op 64-jarige leeftijd tijdens een tocht op de Täschhorn in Zwitserland. Dicht bij zijn tweede thuisbasis in Wallis.

Tekst Peter Daalder

Het is een verschrikkelijk gemis, zegt Hans Lanter, de man die met Roland waarschijnlijk de meeste tochten in de bergen heeft ondernomen. 'Het waren niet gewoon tochten, het waren altijd avonturen. Roland zocht altijd naar bijzondere routes, liever een meer uitdagende lijn dan een normaalroute. Liefst zonder haken. Zelf problemen proberen op te lossen, dat gaf hem de meeste voldoening. Een nacht in een steenkoud bivak omdat we het net niet haalden, weinig of geen eten en drinken meer, hij had het ervoor over, hij sloeg zich erdoorheen.'

Dit soort verhalen en anekdotes kunnen al zijn klimvrienden, en dat zijn er veel, zich zeker herinneren. Evenals het enorme perfectionisme van Bekendam. Als hij niet tevreden was hoe hij een bepaalde route had geklommen, deed hij hem opnieuw. En hij schreef alles op. Zijn klimgidsjes en topo's zijn volgeschreven met op- en aanmerkingen, met herinneringen aan een klim. Wat hij in de route had ervaren aan grepen en treetjes, schreef hij op. Ook als hij een sportklimroute niet in één keer kon klimmen, bestudeerde hij die en noteerde en tekende alles minutieus, voor een volgende poging.

Roland in Los Pinos aan de Costa Blanca. Kenmerkend: hij volgt een andere klimmer en geniet van zijn of haar verrichtingen

Foto Paul Lahaye

Lanter en hij woonden vlakbij de klimrotsen in België. Ze waren er vaak te vinden, in ieder geval Roland. Soms werd het afgesproken moment van thuiskomst ruim overschreden. Roland wilde dan graag nog even een route herhalen, een ander idee in de praktijk uitvoeren. Het thuisfront was dat wel gewend. Roland kon zich maar moeilijk losmaken van zijn rotsen, van zijn bergen, van zijn projecten.

Studie geologie

Zwollenaar Bekendam studeerde scheikunde in Groningen, en werd daar lid en later voorzitter van de Groninger Studenten Alpen Club (GSAC). In het bestuur trof hij Wendelien,

Roland vlak onder de noordtop van de Taboche in Nepal

Foto Hans Lanter

Samen met Sacha Schmitter op de Portjengrat, augustus 2022, de laatste klimfoto van Roland Bekendam

Foto Sacha Schmitter

Bivak op de Zmuttnase van de Matterhorn, een van zijn internationaal aansprekende beklimmingen samen met Hans Lanter

Foto Hans Lanter

(CEAT) van de NKBV, die onder andere subsidies aan expedities verstrekt. Daarbij kwamen zijn scherpe kritische geest, interesse in anderen en zijn brede belangstelling prima van pas. Volgens NKBV-voorzitter Peter Valkenburg, die destijds samen met hem in de CEAT zat, kon hij daardoor het belang van een klimonderneming benoemen en aangeven welke problemen ze zouden tegenkomen. En vooral of ondersteuning verdiend was of niet. Als het resultaat volgens hem mooier werd voorgesteld, dan zei hij dat.

Koude nacht

Harold Moody maakte hem enthousiast voor de Dolomieten. Een slechtweerbepredicte vond hij dat, totdat Moody hem mooie klimrotsen liet zien. Toen was hij verkocht, verdiepte zich in de geschiedenis en de mogelijkheden van het gebied en klom er een indrukwekkend aantal routes.

Na een avontuurlijke route op de Tofana di Mezzo waren ze te laat voor de laatste kabelbaan. Het was voor hem duidelijk: slapen in de gure, koude stenen gang. Harold wist een deur open te peuteren die toegang gaf tot de bar. Uiteindelijk liet Roland zich verleiden om mee naar binnen te gaan en daar samen een glaasje te drinken, uit een open fles waarbij dan niet zichtbaar zou moeten zijn dat er wat uitgehaald was. Maar daarna stond Roland erop dat ze weer naar buiten gingen. Vervolgens vergat hij zijn camera binnen en moest de deur nog een keer open. Maar Roland was duidelijk. Hij pakte zijn camera, sloeg de deur dicht en nestelde zich voor de nacht buiten in de tochtige gang. Hij was altijd in voor gekkigheid, maar hield niet van kwajongensstreken. Koken op een benzinebrander in een duur Zwitsers appartement? Nee, dat moest maar buiten gebeuren, in de vrieskou.

Hij hield duidelijk vast aan zijn normen en waarden. Niet met luide stem, maar wel helder. Als hij iets slecht vond, dan zei hij het ook, maar je moest bij deze kritische geest wel goed luisteren. Hij was niet de man van de botte bijl, maar van de subtiele nuance. Wie goed luisterde, wist het als hij het echt helemaal niets vond of het niet eens was met een bewering, een aanpak.

zijn latere echtgenote. Roland wist niet goed wat hij met scheikunde aan moest. Waarom kies je niet voor geologie, vroeg een mede GSAC-lid, want dat gaat over bergen. Het waren de juiste woorden voor zijn overstap naar de studie geologie in Utrecht. Die studie bracht hem later richting Limburg, waar zijn vrouw al een baan had gevonden. Roland verdiepte zich in de stabiliteit en veiligheid van steenkolenmijnen en onderaardse kalksteengroeven. Hij promoveerde in 1998 op een methode om de stabiliteit van de mergelgroeven in Zuid-Limburg te bepalen en was via zijn bedrijf Geocontrol betrokken bij het monitoren en in kaart brengen van veel groeven in Maastricht en omgeving.

Voorzitter CEAT

Ondertussen was hij 'bovengronds' vooral aan het klimmen. Alpiene beklimmingen, rotsroutes, ijs- en sportklimmen, trektochten, met enthousiasme beoefende hij alle terreinen van de bergsport. Hij was lid van beide bergsportverenigingen, voordat deze fuseerden tot de NKBV. Hij was een periode redacteur van *De Berggids*, een van de voorlopers van *Hoogtelijn*. En later werd hij voorzitter van de Commissie Expedities en Alpiene Topsport

Foto Martin Fickweiler

Met Martin Fickweiler op de top van de Titan in Groenland

Roland op de klassieke Ligne de fuite op de Les cinq Anes in Freyr

Foto Paul Lahaye

Opmerkelijk

Roland beseftte dat hij op zijn alpiene tochten profijt zou hebben van goede sportklimvaardigheden. Zijn langdurige trainingen maakten hem nog steeds sterker en brachten hem op hoge (klim) leeftijd een enorm succes. Hij klom in Freyr God save the Queen, een 8a, gezekeerd door zijn zoon Rudolf. Als 50-jarige nog zo'n prestatie leveren, het is zeer opmerkelijk.

Die 8a stond bij Roland op een lijstje. Een lijstje met projecten die hij nog wilde doen. Niet alleen alle vierduizenders in de Alpen stonden daarop, hij had ook een lijstje met drieduizenders, een lijst met routes van een bepaalde moeilijkheidsgraad in een bepaald gebied, klimmen in Nieuw-Zeeland, een Himalaya-expeditie naar een onbekende afgelegen top. En een achtduizender, dat toch ook nog. Die lijstjes waren niet heilig of leidend, maar hooguit inspirerend. Projecten waarbij hij ook altijd heeft gekeken naar jonge talenten, klimmers met de leeftijd van zijn zonen Joost en Rudolf.

Martin Fickweiler was ook zo'n jonge klimmer die in 2005 met Roland op pad was. 'Hij was geen mentor of zo, maar ik keek natuurlijk wel hoe hij dingen aanpakte. Hij was een heel stabiele klimmer', herinnert Fickweiler zich, van de reis waarop zij een 900 meter lange nieuwe alpiene rotsklimroute openden in Groenland. 'Hij hield heel erg van het primitieve klimmen. En hij klom voorzichtig. Dan besef je als Roland zoiets kan overkomen, dan kan het iedereen overkomen. Dat is het enge aan zijn ongeluk.'

Naar de vierduizenders

In de zomer van 2021 klom hij, evenals deze zomer, met Sacha Schmitter, de zoon van Thierry met wie Roland in 1992 al had geklommen in het Pamir-Alay-gebergte. Vorig jaar bereikte hij met Sacha een aantal vierduizenders. De Täschhorn lukte niet, omdat Roland de hoeveelheid verse sneeuw te gevaarlijk vond. Veiligheid boven alles, herinnert Sacha zich.

Deze zomer was Roland enthousiast over een nieuwe serie tochten met Sacha. 'Ik kreeg al snel een hele riedel aan mogelijke tochten opgestuurd. Begin augustus stonden we met prima weer op de Portjengrat, een mooi moment.'

Hij kon de bergen ook relativeren. Zo schreef hij in 2015: 'Het is altijd hetzelfde met die bergen. Je mag er eventjes op audiëntie, maar daarna moet je weer snel ophoepelen.' Dat was het einde van zijn artikel in Hoogtelijn na de beklimming van een van de kunststukjes met Hans Lanter, de directe André Georges op de Dent Blanche.

Roland was in augustus ook weer even op audiëntie, op de Täschhorn. Het zou als 64-jarige zijn 64e Europese vierduizender moeten worden. In de vroege ochtend van 9 augustus ging hij met Sacha Schmitter via de Mischabelgraat op weg naar de top. Die heeft hij niet meer gehaald. ◀

Dit artikel kwam tot stand met medewerking van Rolands klimvrienden Hans Lanter, Harald Swen, Harold Moody, Martin Fickweiler, Paul Lahaye, Peter Valkenburg en Sacha Schmitter.

Memorabele tochten

De lijst met beklimmingen van Roland Bekendam is niet alleen zeer gevarieerd, maar ook ongekend lang. Hans Lanter, met wie Roland sinds 1987 klom, heeft een poging gedaan de meest memorabele tochten, deels met andere klimpartners, op een rijtje te zetten. Deze lijst mag onvolledig zijn, maar geeft wel een beeld van zijn klimmersleven.

- Scheideggwetterhorn, directe W-pijler, 1987
- Matterhorn, N-wand, Zmuttnase, Gogna-Cerutti, 1989
- Ogre, Z-pijler, 1990
- Pamir-Alay expeditie, met o.a. NW-graat/pijler Peak 1000 years of Russian Christianity en ZW-wand Peak 4810, 1992
- Aiguille des Pélerin, N-wand, Nostradamus, 1993
- Olan, voie directe de gauche/nouvelle sortie gauche, 1994
- Große Zinne, Hasse-Brandler, 2001 en ISO 2000, 2011
- Eiger, Le Chant du Cygne, 2002
- Marmolada, Moderne Zeiten, 2004
- Titan, 900 meter nieuwe route Wounded Knee, Groenland, 2005
- Casarotto-Radin op de Spiz di Lagunaz, 2008
- Tupassaat, Groenland, 2008
- God save the Queen (8a) in Freyr, 2009
- Langkofel, N-wand, 2011
- Kyajo Ri, ZW-rib en Taboche, N-graat, Nepal, 2012
- Pizzo di Loranco (Mittelrück), direttissima, 2012
- Taghiakloof, Marokko, 2014
- Dent Blanche, N-wand, directe André Georges, 2015

Naast al deze alpiene rots- en sportklimtopprestaties had Roland ook oog voor kleinere projecten, zoals het beklimmen van de hoogste berg binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Dat was niet bij hem om de hoek in Maastricht, maar Mount Scenery op Saba. Enigszins geplaagd door een val in Oman, was hij in 2017 zover gerevalideerd dat hij met zijn vrouw Wendelien 'bovenwinds ging wandelen' zoals hij het omschreef. Hij vertrok even goed voorbereid als op al zijn tochten. In de mist leken ze op de top te zijn, maar Roland wist dat het niet klopte. Hij had de route bestudeerd en gelezen hoe dat laatste stukje eruit moest zien. En dus zochten ze verder in de mist. Totdat ze ook die top vonden.